

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wojciechowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Adam Redzik

SSN Aleksander Stępkowski

w sprawie z protestu W.S.

przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

z udziałem Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej oraz Prokuratora Generalnego

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 28 czerwca 2025 r.,

**wyraża opinię, że protest był zasadny, ale stwierdzone
naruszenie prawa nie miało wpływu na wynik wyborów.**

Adam Redzik Paweł Wojciechowski Aleksander Stępkowski

UZASADNIENIE

Pismem z 10 czerwca 2025 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego) zatytułowanym jako „wniosek o stwierdzenie nieważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej” W.S. (dalej: „Wnosząca protest”) złożyła protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

W treści pisma Wnosząca protest wskazała, że podczas wyborów prezydenckich nie przebywała w miejscu zamieszkania i skorzystała z możliwości pobrania dwóch zaświadczeń o prawie do głosowania w Urzędzie [...]. 18 maja br.

Wnosząca protest oddała głos w Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w W., podając członkini komisji wyborczej dwa zaświadczenia, z których członkini komisji zabrała jedno, natomiast drugie Wnosząca protest miała wykorzystać w drugiej turze.

1 czerwca br. w tej samej Obwodowej Komisji Wyborczej, nie zezwolono na oddanie głosu Wnoszącej protest, z uwagi na pobranie przy pierwszym głosowaniu niewłaściwego zaświadczenia (z drugiej tury). Mimo próby wyjaśnienia błędu z przewodniczącym komisji niestety poza wyrazami ubolewania nie zezwolono Wnoszącej protest na oddanie głosu.

Wnosząca protest wskazała, że wielokrotnie dzwoniła na nr alarmowy 112 gdzie nie chciano połączyć jej z policją, ponieważ operator stwierdził, że należy dzwonić do Komisarza Wyborczego. Wnosząca protest dzwoniła również do oficera dyżurnego Policji [...] i otrzymała numery telefonów Policji w W.

Wnosząca protest wskazała w treści pisma, że posiada nagrany fragment rozmowy z przewodniczącym komisji w przedmiotowej sprawie i zaznaczyła, że jest przekonana że tego typu sytuacji w całym kraju było tysiące. Ponadto, pod treścią pisma, oprócz Wnoszącej protest podpis złożył również świadek.

Prokurator Generalny w piśmie z 12 czerwca 2025 r. wskazał, iż zasadny jest zarzut Wnoszącej protest. Doszło bowiem do naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego, a to art. 51 § 2 pkt 1 k.wyb. w zw. z pkt 45 ppkt 1) uchwały nr 165/2025 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 23 kwietnia 2025 r. w sprawie wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych dotyczących zadań i trybu przygotowania oraz przeprowadzenia głosowania w obwodach głosowania utworzonych za granicą i na polskich statkach morskich w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 18 maja 2025 r. i w zw. z art. 161 § 1 Kodeksu wyborczego, w związku z czym Prokurator Generalny wniósł o uznanie protestu za zasadny bez wpływu na wynik wyboru Prezydenta RP.

Okręgowa Komisja Wyborcza nr [...] w W. w piśmie z 13 czerwca 2025 r., wskazała, że z wniesionego protestu wynika, że Wnosząca protest, przedłożyła członkom Obwodowej Komisji Wyborczej dwa zaświadczenia o prawie do głosowania (na tzw. I i II turę wyborów). Członkowie Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w W. dokonali pobrania niewłaściwego zaświadczenia o prawie do

głosowania w dniu 18 maja 20215 r. czym uniemożliwili Wnoszącej Protest udział w ponownym głosowaniu w dniu 1 czerwca 2025 r. OKW uznała, że „takie działanie komisji było niezgodne z wytycznymi Państwowej Komisji Wyborczej, niemniej Skarżąca nie przedstawiła żadnych dowodów na zaistniałą sytuację”, a Okręgowa Komisja Wyborcza nr [...] w W. nie może stwierdzić czy wymienione zdarzenie miało miejsce. W ocenie Okręgowej Komisji Wyborczej nr [...] w W. opisana przez Skarżącą sytuacja stanowi naruszenie procedury w dniu 18 maja 2025 r. określonej w wytycznych PKW dla obwodowych komisji wyborczych, jednakże nie miała ona wpływu na wynik wyborów. Członkowie Obwodowej Komisji Wyborczej w ponownym głosowaniu w dniu 1 czerwca 2025 r. postąpili zgodnie z w/w wytycznymi Państwowej Komisji Wyborczej odmawiając Skarżącej wydania karty do głosowania na podstawie niewłaściwego zaświadczenia o prawie do głosowania. Okręgowa Komisja Wyborcza nr [...] w W. wniosła o pozostawienie protestu bez dalszego biegu.

PKW w piśmie z 16 czerwca 2025 r. wskazała, że nie ma też możliwości faktycznej ani prawnej do sprawdzenia, czy dana obwodowa komisja wyborcza rzeczywiście odebrała od Wnoszącej protest niewłaściwe zaświadczenia o prawie do głosowania, zgodnie bowiem z art. 79 § 3 k.wyb. dokumenty z głosowania przekazane w depozyt urzędnikowi wyborczemu są udostępniane jedynie właściwemu sądowi w związku z postępowaniami w sprawach protestów wyborczych oraz na żądanie sądów, prokuratury lub Policji, prowadzących postępowanie karne. PKW wskazała, że można jedynie domniemywać, że Wnosząca protest wzięła udział w pierwszym głosowaniu przedstawiając komisji obwodowej zaświadczenie uprawniające do wzięcia udziału w wyborach w dniu ponownego głosowania. Wskazać przy tym należy, że jeżeli sytuacja taka faktycznie miała miejsce, to odpowiada za nią również Wnosząca protest, która przedłożyła obwodowej komisji wyborczej w dniu pierwszego głosowania niewłaściwe zaświadczenie. Podkreślenia wymaga również fakt, że obwodowa komisja wyborcza w ponownym głosowaniu postąpiła prawidłowo nie dopuszczając do udziału w głosowaniu wyborców, którzy dysponowali zaświadczeniem o prawie do głosowania w dniu pierwszego głosowania. Państwowa Komisja Wyborcza wyraziła opinię, że wskazane wyżej błędy nie miały wpływu na wynik wyborów.

Należy bowiem mieć na uwadze, że różnica pomiędzy kandydatami w ponownym głosowaniu w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wyniosła 369 591 głosów. Zatem gdyby nawet uwzględniono głos, który chciała oddać Wnosząca protest to i tak nie spowodowałoby to zmiany wyniku wyborów.

Postanowieniem z dnia 17 czerwca 2025 r. Sąd Najwyższy dopuścił dowód z oględzin zaświadczeń o prawie do głosowania w dniu 18 maja 2025 r. w obwodzie miejsca pobytu w wyborach: Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu pierwszego głosowania z Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w W. w celu ustalenia czy pośród zaświadczeń o prawie do głosowania w dniu 18 maja 2025 r. w obwodzie miejsca pobytu w wyborach: Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu pierwszego głosowania znajduje się omyłkowo pobrane przez Obwodową Komisję Wyborczą zaświadczenie o prawie do głosowania w dniu 18 maja 2025 r. w obwodzie miejsca pobytu w wyborach: Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu ponownego głosowania. Na posiedzeniu w dniu 18 czerwca 2025 r. dokonano oględzin w toku których stwierdzono, iż pośród 40 zaświadczeń o prawie do głosowania znajduje się omyłkowo pobrane zaświadczenie Wnoszącej protest uprawniające ją do głosowania w dniu 18 maja 2025 r. w obwodzie miejsca pobytu w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu ponownego głosowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest Skarżącej okazał się zasadny, jednak stwierdzone naruszenie nie miało wpływu na wynik wyborów.

Zgodnie z dyspozycją art. 82 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. z 2025 r. poz. 365, dalej: „k. wyb.”) przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu:

1. dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów;
2. naruszenia przepisów Kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Według art. 321 § 3 k. wyb. wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Treść pisma Wnoszącej protest wskazuje, że wymogi formalne protestu wyborczego zostały spełnione. Wnosząca protest wprost wyartykułowała, że jej pismo stanowi wniosek stwierdzenie nieważności wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej, jak również wskazała dowody (nagranie fragmentu rozmowy z przewodniczącym Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w W. oraz potwierdzenie zaistnienia zdarzenia przez świadka). Wnosząca protest sformułowała zarzut, że cyt.: „[Jako obywatelka RP (...) mająca prawo konstytucyjne do głosowania zostałam go pozbawiona przez błąd urzędniczy w drugiej turze wyborów w dniu 1.06.2025 roku”, co mieści się w granicach dopuszczalnych zarzutów przewidzianych w art. 82 .§ 1 pkt 2 k.wyb. (tj. naruszenia przepisów Kodeksu dotyczących głosowania).

Zgodnie z art. 51 § 1 k.wyb. głosować może tylko wyborca wpisany do spisu wyborców, jego pełnomocnik, a także wyborca dopisany do spisu zgodnie z przepisami § 2-4. Natomiast zgodnie z art. 51 § 2 pkt 1 k.wyb. obwodowa komisja wyborcza dopisuje w dniu głosowania do spisu wyborców osobę przedkładającą zaświadczenie o prawie do głosowania, załączając zaświadczenie do spisu, jeżeli przepisy dotyczące danych wyborów przewidują możliwość uzyskania takiego zaświadczenia. Z kolei zgodnie z pkt 45 ppkt 1) uchwały nr 165/2025 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 23 kwietnia 2025 r. w sprawie wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych dotyczących zadań i trybu przygotowania oraz przeprowadzenia głosowania w obwodach głosowania utworzonych za granicą i na polskich statkach morskich w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 18 maja 2025 r. - które na mocy art. 161 § 1 k.wyb. są wiążące dla obwodowych komisji wyborczych - w pierwszym głosowaniu członek komisji miał obowiązek zwrócić szczególną uwagę czy zaświadczenie wydane jest na pierwsze głosowanie, przeprowadzane w dniu 18 maja 2025 r. W tym celu członek komisji miał obowiązek sprawdzenia, czy na zaświadczeniu wskazano, że dany wyborca „ma prawo głosować w dniu 18 maja 2025 r. w obwodzie miejsca pobytu w wyborach: Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu pierwszego głosowania”. Komisja miała uwzględnić, że na zaświadczeniu o prawie

do głosowania na oba głosowania wskazana będzie data głosowania 18 maja 2025 r. (na ten dzień zostały zarządzone wybory), a elementem odróżniającym zaświadczenia na pierwsze i ponowne głosowanie będą odpowiednio wyrazy „w dniu pierwszego głosowania” oraz „w dniu ponownego głosowania”. Poza tym jak wprost wskazano w tych wiążących dla obwodowych komisji wyborczych wytycznych komisja nie mogła wydać karty do głosowania wyborcy przedkładającemu w dniu pierwszego głosowania (18 maja 2025 r.) zaświadczenie o prawie do głosowania wydane na ponowne głosowanie, tj. na którym wskazano, że dany wyborca „ma prawo głosować w dniu 18 maja 2025 r. w obwodzie miejsca pobytu w wyborach: Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu ponownego głosowania”.

Zgodnie natomiast z art. 32 § 4 k.wyb. wyborca, któremu wydano zaświadczenie o prawie do głosowania, jest skreślany ze spisu wyborców, w którym został on ujęty. W związku z tym w przypadku utraty zaświadczenia o prawie do głosowania, niezależnie od przyczyny, nie ma możliwości otrzymania kolejnego zaświadczenia, ani wzięcie udziału w głosowaniu w obwodzie głosowania właściwym dla miejsca stałego zamieszkania. Przepisy prawa wyborczego nie przewidują bowiem możliwości wydania wyborcy kolejnego zaświadczenia o prawie do głosowania, niezależnie od przyczyny jego utraty, ani możliwości dopisania go do spisu wyborców.

W realiach niniejszej sprawy Wnosząca protest przedstawiła dowody uprawdopodobniające w stopniu dostatecznym, iż dnia 18 maja 2025 r., w dniu pierwszego głosowania, Obwodowa Komisja Wyborcza pobrała przez omyłkę od Wnoszącej protest zaświadczenie o prawie do głosowania w dniu 18 maja 2025 r. w obwodzie miejsca pobytu w wyborach: Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu ponownego głosowania, zamiast zaświadczenie o prawie do głosowania w dniu 18 maja 2025 r. w obwodzie miejsca pobytu w wyborach: Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu pierwszego głosowania, co zostało jednoznacznie potwierdzone w toku oględzin zaświadczeń pobranych przez Obwodową Komisję Wyborczą nr [...] w W. od wyborców w dniu pierwszego głosowania (pośród zaświadczeń znajdowało się omyłkowo pobrane zaświadczenie Wnoszącej protest uprawniające ją do głosowania w dniu 18 maja 2025 r. w obwodzie miejsca pobytu

w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu ponownego głosowania). Na skutek pobrania w dniu pierwszego głosowania przez Obwodową Komisję Wyborczą, z naruszeniem art. 51 § 2 pkt 1 k.wyb w zw. z pkt 45 ppkt 1) uchwały nr 165/2025 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 23 kwietnia 2025 r. w sprawie wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych dotyczących zadań i trybu przygotowania oraz przeprowadzenia głosowania w obwodach głosowania utworzonych za granicą i na polskich statkach morskich w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 18 maja 2025 r. i w zw. z art. 161 § 1 k.wyb., niewłaściwego zaświadczenia o prawie do głosowania, w dniu ponownego głosowania Wnosząca protest nie dysponowała zaświadczeniem uprawniającym ją do głosowania w dniu ponownego głosowania (posiadała bowiem zaświadczenie o prawie do w dniu pierwszego głosowania), co skutkowało, odmową dopisania Wnoszącej protest w dniu ponownego głosowania do spisu wyborców.

Doszło zatem do naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, które jednak z uwagi na jednostkowy charakter, jak słusznie wskazał Prokurator Generalny, nie miało wpływu na wynik wyborów.

Mając na względzie powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 323 § 2 Kodeksu wyborczego wyraził opinię jak w sentencji postanowienia.

Adam Redzik Paweł Wojciechowski Aleksander Stępkowski

[r.g.]